

**Savunma Sanayii Başkan Yardımcısı Sayın Prof. Dr. İhsan Kaya,
Savunma Sanayi Başkanlığı'nın ve Vakıf Şirketlerinin Değerli Yetkilileri,
Değerli Meclis Üyeleri ve Meslek Komitesi Başkanları,
Saygıdeğer Basın Mensupları ve Katılımcılar,**

Kasım ayı Meclis Toplantımıza hoş geldiniz diyor, KSO Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Kaya, öncelikle zaman ayırarak Meclis Toplantımıza teşriflerinizden dolayı teşekkür ediyoruz.

Öncelikle; Azerbaycan'dan Türkiye'ye gelmek üzere havalanan ve Gürcistan-Azerbaycan sınırında düşen Türk Hava Kuvvetlerine ait askeri kargo uçağında yaşamını yitiren şehitlerimize Allahtan rahmet, yakınlarına baş sağlığı diliyoruz.

Ayrıca; Avrupa Odalar Birliği'nin Genel Kurulu'nda gerçekleştirilen seçimlerde 2026-2027 dönemi için yeniden Başkan Vekilliği görevine seçilen TOBB Başkanımız Sn. M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nu tebrik ediyoruz.

Değerli Meclis Üyeleri,

Her ay olduğu gibi, ekonomik verileri değerlendirerek başlamak istiyorum.

İhracat (Ekim) → 24 milyar 001 milyon dolar (% 2,3)

En fazla ihracat yaptığımız ülkeler;

*Almanya → 2 milyar 003 milyon dolar (% 10,8)

*ABD → 1 milyar 434 milyon dolar (% - 8,2)

*İngiltere → 1 milyar 397 milyon dolar (% 8,1)

*Irak → 1 milyar 211 milyon dolar (% - 2,0)

*İtalya → 1 milyar 165 milyon dolar (% 0,6)

İthalat (Ekim) → 31 milyar 363 milyon dolar (% 6,6)

Dış ticaret açığı → 7 milyar 362 milyon dolar (% 24)

En fazla ithalat yaptığımız ülkeler;

*Çin → 3 milyar 976 milyon dolar (% - 6,3)

*Rusya → 3 milyar 507 milyon dolar (% 12,5)

*Almanya → 2 milyar 328 milyon dolar (% -0,8)

*İsviçre → 2 milyar 005 milyon dolar (% 100,9)

*ABD → 1 milyar 832 milyon dolar (% 43,2)

*Yatırım (Sermaye) malları → 5 milyar 046 milyon dolar (% 20,2)

*Hammadde (Ara mallar) → 21 milyar 369 milyon dolar (% 6,5)

*Tüketim malları → 4 milyar 890 milyon dolar (% -4,2)

Tüketim malı ithalatında son 3 ayda gözlenen sınırlı yavaşlamaya rağmen bu kalemden dikkatli olmamız gerektiğini sürekli vurguluyoruz.

Çünkü tüketim malı ithalatının toplam ithalat içindeki payı ilk 10 aylık dönemde → yüzde 16,22 oldu.

Aynı dönemde yatırım mallarının payı ise yüzde 14,64'de kaldı.

Eylül ayında yıllık Cari Açık → 20 milyar 146 milyon dolar oldu.

Aylık → 1 milyar 112 milyon dolar fazla

Cari işlemler hesabında üst üste 3 aydır cari fazla verdik.

Dış ticaret açığı → 5,35 milyar dolar (2024 → 3,10 milyar dolar idi)

Hizmetler dengesi → 7,70 milyar dolar (2024 → 7,21 milyar dolar idi)

Hizmet gelirlerinin cari fazlaya etkisini sürdürdüğünü görüyoruz.

Hizmetler dengesinde olduğu gibi dış ticarete de açık vermemeyi temenni ediyoruz.

Kocaeli Gümrükleri verilerine göre ekim ayında Kocaeli'den gerçekleşen;

*İhracat → 4 milyar 285 milyon dolar (% 16,1)

*İthalat → 6 milyar 679 milyon dolar (% 0,4)

İlk dokuz aylık dönem;

*İhracat → 36 milyar 963 milyon dolar (% 38,9)

*İthalat → 66 milyar 606 milyon dolar (% 28,6)

Sanayi Üretimi (Eylül-yıllık) → % 2,9 arttı.

Aylık → % 2,2 azaldı.

Aylık bazda Nisan ayından bu yana en düşük seviyeye geriledi.

Sektörler;

	Yıllık Artış (%)	Aylık Artış (%)
Toplam Sanayi	2,9	-2,2
İmalat Sanayi	2,7	-2,3
Ara Malı	1,6	-1,2
Enerji	11,3	-1,3
Sermaye Malı	12,2	-3,9
Orta Düşük Teknoloji	5,7	-2,0
Orta Yüksek Teknoloji	4,9	-7,4
Yüksek Teknoloji	29,0	15,4

Dayanıklı ve dayanıksız tüketim malları gruplarında hem aylık veride hem de yıllık bazda gerileme görüyoruz.

Tüketim mallarına yönelik harcamalardaki bu azalış eğiliminin, enflasyonla mücadele kapsamında uygulanan politikalar nedeniyle ortaya çıktığını biliyoruz.

Enflasyon verilerine baktığımızda ekim ayında;

TÜFE → % 32,87 (aylık → % 2,55)

ÜFE → % 27,00 (aylık → % 1,63)

Üretici fiyatlarında aylık bazda son iki aydır süren artış eğiliminin düşüşe geçtiğini görüyoruz.

Bu tabi sanayiciler için üretim maliyetleri açısından olumlu.

Fakat yıllık bazda üretici fiyatlarında son üç aydır görülen artışlar; maliyet kaynaklı enflasyonu yükseltebilecektir.

Bu arada, Merkez Bankası 2025 yılının son Enflasyon Raporunda 2025 enflasyon tahminini %31-31 olarak güncelledi. (önceki 25-29).

2026 enflasyon tahminini değiştirmede.

Hedefler de değişmedi.

2025 yılı hedef %24, 2026 yılı hedef %16

İlk 10 ayda enflasyon → %28,63

Yorumu size bırakıyorum.

ÜFE bazlı reel efektif döviz kuru (ekim) → 95,53

Endeksin 100 olması durumunda dolar eylül ayında → 51,5567 TL

Dolar bugün → 42,36 TL

Ekim ayı kapasite kullanım oranı;

*Türkiye → yüzde 74,2

(Geçen yıla göre 0,7 puan azaldı / Eylül ayına göre 0,2 puan arttı.)

*Kocaeli → yüzde 70,6

(Geçen yıla göre 0,4 puan azaldı / Eylül ayına göre aynı seviyede.)

İşsizlik oranı (eylül) → yüzde 8,6

Geçen yılın aynı ayına göre ve ağustos ayına göre aynı.

Genç Nüfusta işsizlik Oranı (15-24 yaş) → yüzde 14,9 (Geçen ay → yüzde 15,8)

Ağustos'tan Eylül'e;

Çalışabilir Nüfus → 43 bin arttı.

İşgücüne katılanlar → 188 bin azaldı.

İstihdam edilenler → 200 bin azaldı.

Eylül itibariyle toplam istihdam sayısı → 32 milyon 491 bin kişi

2024 Eylül toplam istihdam sayısı → 32.728 kişi / işsizlik oranı → yüzde 8,6

Burada bir çelişki var.

(Ağustos → 32 milyon 691 bin kişi. *Revize öncesi → 32 milyon 829 bin kişi idi.*)

Bütçe (Ekim) → 223,19 milyar TL açık verdi.

Gelirler → 1 trilyon 147,07 milyar TL (%49,1)

Giderler → 1 trilyon 370,26 milyar TL (%43,4)

Ocak-ekim bütçe açığı → 1 trilyon 440,47 milyar TL oldu.

Gelirler alt kalemleri;

Vergi gelirleri → 976,01 milyar TL (+ %51,6)

-Dahilde alınan KDV → 160,43 milyar TL (+ % 52,3)

-ÖTV → 186,18 milyar TL (+ % 33,9)

-İthalde alınan KDV → 158,44 milyar TL (+ % 33,1)

Kurumlar Vergisi → 8,10 milyar TL (- %38,4)

Gelir Vergisi → 303,37 milyar TL (+ %90)

Kasım ayında Kurumlar Vergisi’nin üçüncü ödemesi yapılacağından Ağustos ayında olduğu gibi bu kalemdeki artış yüksek olacaktır.

Bu sebeple Kasım ayında bütçe fazlası verme potansiyelimiz olabilir.

Giderler alt kalemleri;

- Cari Transferler → 520,30 milyar TL (+ %48,6)
- Personel Giderleri → 332,83 milyar TL (+ %37,8)
- Mal ve Hizmet Alım Giderleri → 100,32 milyar TL (+ %59,0)
- Sermaye Giderleri → 132,92 milyar TL (+ %27,9)
- Faiz Giderleri → 157,40 milyar TL (+ %15,6)

Bütçe açığında cari transferler, personel giderleri ve mal ve hizmet alım giderlerindeki artışlar etkili oldu

Değerli Üyeler,

TOBB Nefes Kredisi’nin ikinci paketinde 25 milyar TL olan kredi hacmi 50 milyar TL’ye yükseltildi.

Başvurular bugün başlıyor.

TOBB Nefes Kredisi’nden bir firma azami 1,5 milyon TL kredi kullanabilecektir.

(6 ay anapara ödemesiz şekilde azami 36 ay vadeli olacak, kredi, 24 aya kadar yüzde 33, 24 ay üzeri yüzde 32 faizle)

Üyelerimiz Halkbank, Vakıfbank, Ziraat Bankası, Denizbank, Garanti Bankası, Akbank, Yapı Kredi ve Ziraat Katılım şubelerine başvuru yapabilecek.

Merkez Bankası’na, TOBB’a ve KGF yönetimine teşekkür ediyorum.

AYLIK FAALİYETLER

8 Ekim → Meclis Başkanımız Hasan Tahsin Tuğrul ile birlikte, T.C. Merkez Bankası Başkanı Sayın Fatih Karahan’ın katılımıyla Kocaeli Ticaret Odası Meclis Salonunda gerçekleştirilen; ‘Para Politikası ve Makroekonomik Görünüm’ toplantısına katıldık.

9 Ekim → Odamız ve UN Global Compact Türkiye iş birliği ile “İş Dünyasının Pusulası: Sürdürülebilirlik” panelini Odamız ev sahipliğinde gerçekleştirdik.

17 Kasım → Kocaeli Valiliği, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Odalarımız, üniversitelerimiz, Bilişim Vadisi ve MARKA'nın ortak yapacağı Kocaeli Bilişim Fuarı'nın lansman toplantısına katıldım. 21-23 Kasım tarihlerinde açık olacak fuara hepinizi davet ediyoruz.

18 Kasım → G3 Forum Kocaeli Girişimcilik Zirvesi'ni; Habitat Derneği, GEN Türkiye ve TOBB koordinasyonunda; Kocaeli Valiliği, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Ziraat Bankası katkılarıyla ve Odalarımız ev sahipliğinde, TOBB Başkanımız Sn. Rifat Hisarcıkıoğlu'nun katılımlarıyla yoğun ilgili ile gerçekleştirdik.

Yine aynı gün → Kocaeli Sanayi Odası 18. Sürdürülebilir Performans Ödül Törenimizi, TOBB Başkanımız Sn. Rifat Hisarcıkıoğlu ve değerli protokol üyelerimizin katılımlarıyla gerçekleştirdik.

Ödül alan firmalarımız;

KOBİ BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ – SMS SANAYİ MALZEMELERİ ÜRETİM VE SATIŞI A.Ş.

KOBİ İKİNCİLİK ÖDÜLÜ – OPTİMUM SÜREÇ TASARIMI VE UYGULAMALARI A.Ş.

KOBİ ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ – SAMM TEKNOLOJİ İLWRİŞİM SAN. TİC. A.Ş.

BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETME BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ – FORD OTOMOTİV SANAYİ A.Ş.

BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETME İKİNCİLİK ÖDÜLÜ – KORDSA TEKNİK TEKSTİL A.Ş.

BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETME ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ – NUH ÇİMENTO A.Ş.

TEŞVİK ÖDÜLÜ – HEMAC MAKİNA KALIP VE YEDEK PARÇA İMALATI SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

MÜKEMMELİYET ÖDÜLÜ – TÜRKİYE PETROL RAFİNELERİ A.Ş. (TÜPRAŞ)

Kendilerini kutluyoruz.

43 başvuru almıştık. Ödül alamayan diğer 35 firmamızı da kutluyoruz.

Sayın Savunma Sanayi Başkan Yardımcım,

Öğleden sonra gerçekleştireceğimiz Savunma Sanayii Kocaeli Buluşması'nda ilimizi ilk defa ziyaret eden konuklarımız olacağı için Kocaeli verilerini orada paylaşacağımdan burada girmiyorum.

Sayın Başkan Yardımcım, savunma sanayimizin küresel pazarlarda elde ettikleri başarıları yakından ve memnuniyetle takip ediyoruz.

Savunma sanayinde ülke olarak geldiğimiz nokta gerçekten gurur verici.

Dünya genelinde savunma sanayi gelirlerine göre belirlenen İlk 100 Firma listesinde bu yıl ülkemizden yine 5 firma yer alma başarısı gösterdi.

ASELSAN → 43. (geçen yıl → 42)

TUSAŞ → 47. (geçen yıl → 50)

ROKETSAN → 71. (aynı)

ASFAT → 78. (geçen yıl → 94)

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ → 80. (geçen yıl → 84)

Kendilerini tebrik ediyoruz.

Ülkemiz için savunma ve havacılık sanayiinin stratejik bir öneme sahip olduğu hepimizin malumudur.

Bu sektör, sadece ulusal güvenliğimizin teminatı olmakla kalmıyor.

Aynı zamanda sanayileşme ve teknolojik gelişimin de en güçlü itici unsurlarından birini oluşturuyor.

Yüksek teknoloji odaklı bir sektör olan savunma sanayide gerçekleştirilen Ar-Ge faaliyetleri;

*tıp,

*ulaşım,

*enerji

ve iletişim gibi birçok farklı alanda yenilikçi teknolojilerin gelişmesine ve yaygınlaşmasına katkı sağlıyor.

Bugün savunma sanayimizde yerlileşme oranlarımızın yüzde 80'lerin üzerine çıktığını ve ihracatımızın da her yıl artarak devam ettiğini memnuniyetle görüyoruz.

Ancak bu olumlu tabloya rağmen, Türkiye imalat sanayisine yüzde 13 katkı sağlayan ilimizin savunma sanayine olan katkısının henüz potansiyelinin altında olduğunu biliyoruz.

Bu sebeple, bölgemizdeki kabiliyetlerin bilinmesi ve savunma sanayiinde yeni yatırımların çekilmesi önemli.

İlimizdeki sanayi kuruluşlarının önemli bir kısmı yüksek teknolojiye sahip ve hali hazırda savunma sanayinin tedarikçisi olmaya son derece uygun.

Ayrıca stratejik konumumuz sayesinde, yatırımcılara hem lojistik hem de operasyonel açıdan belirgin bir rekabet avantajı da sunuyoruz.

Gelecek 20-25 yılda bölge olarak AB'den de çok fazla yatırım çekebileceğimizi düşünüyoruz.

İl olarak savunma sanayisindeki payımızın da sizlerin işbirliği ve yönlendirmeleriyle çok daha yukarı taşınabileceğine inanıyoruz.

Kocaeli Sanayi Odası olarak temel hedefimiz;

- üyelerimizin savunma sanayi tedarik zincirine dahil olmalarını desteklemek,
- Yerli üretim kapasitemizi daha ileri taşımak ve
- Kocaeli'nin savunma sanayindeki payını güçlendirmek.

Bu doğrultuda birlikte yürüteceğimiz çalışmaların hem ilimize hem de ülkemize önemli katkılar sağlayacağına inanıyoruz.

Bu kapsamdaki çalışmalarımızı Savunma Sanayii İl Buluşması Etkinliğinde ayrıntılı paylaşacağım için burada daha fazla girmiyorum.

Sözlerime son verirken, Sayın Başkan Yardımcım Meclis Toplantımıza katılımınız için tekrar teşekkür ediyor, şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.